1790. Wybranowski Ign. List...

L I S T

JASNIE WIELMOZNEGO JMCI PANA

JGNACEGO WYBRANOWSKIEGO

STOLNIKA y POSŁA WOIEWODZ: LUBELSKIEGO.

Na Seymiki Deputackie do Obywatelów tegoż Woiewodz:

z Warszawy Dnia 8. Julii Roku 1790.

P I S A N Y.

Jaśnie Wielmożni, Wielmożni, Moi Wielce Mości Panowie Bracia i Dobrodzieie.

ZIEDNOCZONE w Powszechney o powszechne Dobro gorliwości Seymuiących Stanow, umysły te nayistotnieyszą obowiązkow swoich całey Publiczności wystawuią maxymę, że wielbiąc Stanu Szlacheckiego odwieczne Prerogatywy, zachowuiąc wolnego Narodu Prawidła, znaiąc się bydź onychże szczególniey wykonywaczami, te na siebie włożoną z serc Braterskich Funkcyą widząc czasu zbliżaiącego się, Peryod w też ręce i serca złożyć radziby byli, z których miłością Oyczyzny zagrzani niewzruszonym około Dobra Publicznego obstaiąc zdaniem, dobrowolnie ten słodki do dzwigania przyieli ciężar.

A

Lecz gdy przeciwney Fortuny zdarzenia zaczętych dokończyć nie dozwalały dzieł, a tych ukończenie od wiadomości dwuletnie Paſuiących zawiſło Poſłów, którzy pozwoliwſzy przerwy, nie położywſzy według znaiomych okoliczności determinowanych opinii, tym nieſzczęśliwſze na całą Oyczyznę ściągnąć mogliby ſkutki, i całą zruynować budowlę.

Z tego powodu mimo wſzelkich uſiłowań, mimo chęci nadwerężenia wolności, mimo ubliżenia Prerogatywom na dalſzy przeciąg Seymu odważyli ſię, ſtanowiąc nayuroczyściey materye Woyſkowe, Skarbowe, i Formę Rządu nad wſzyſtkie inne przedſiębrać, przed zakończeniem nieodzownym Seymu teraźnieyſzego, to ieſt przed dniem 26. Januarii naſtępuiącego Roku.

W tym tedy odroczeniu, gdy Deputackie przypadaią Seymiki, gdzie powſzechnego Obywatelſtwa ziazdu ſpodziewać ſię należy. Mnie tylko w tym Zgromadzeniu nie znaydować ſię dla ukończenia prac przedſiewziętych ieſt naywiękſzą krzywdą. Ta litera nayrzeczywiſtſzy świadek przywiązania, niemniey wſzyſtkich w ogule i każdego w ſzczegule. JJ. WW. WW. W. M. Panów Dobrodzieiów uſzanowania niech nadgrodzi i niech ſprawi ſkutek chęciom, żądaniom ſatysfakcyą, wnoſzeniom rezolucyą, byśmy w początkach prac Naſzych inſtrumentowani myśli i woli Prześwietnego Woiewództwa Tłumacze, całym ciągiem pilni Plenipotenci, ku końcowi zbliżaiącemu ſię czuli Stroże ſkutkiem i rzeczą ſtać ſię mogli.

1mo. Nadchodzi Materya Woyſkowa do ukończenia, w którey i to przypadnie do rezolucyi: Czyli Woyſkowi maią bydź w harakterach Poſłów na Seym obierani? Ja w moim mniemaniu przeciwny tey rozdwoioney Woyſkowego uſłudze dla Kraiu, nigdy dopuścić niechciałbym, aż w poźnieyſzym czaſie, Koronuiąc zaſługi onych wſzelkim w Cywilności Awanſem i do Funkcyów ſtopniem. Lecz czyli to z powſzechną JJ. WW WW. W. M. Panów Dobrodzieiów i całego Obywatelſtwa zgadza ſię wolą i myślą, zaſięgam determinacyi, bym przy Niey obſtaiąc, przyſzłym

nie

nie Seymom lecz Kompaniom zapobiegł, nie Praw Świętych, lecz prywatnych układów, nie zbawiennych ustanowień, lecz Żołnierskich Ordynansów słuchania zagrodził, a co naywiększa a niebespieczna, dla poprawy Żołdu od nowych Podatków narzutu (zawsze spodziewanego) Cywilność ubespieczył.

2do. Forma Rządu w swoich Artykułach obszerna rozliczne obeymuiąc Materye, i gdy ieszcze Nam nie rozdana, nie można żeby teraźnieyszą moią uskutkowała referencyą. Lecz w spodziewaney okoliczności niech mi się godzi zasiągnąć światłych zdań i bydź uwiadomionym o woli Prześwietnego Woiewództwa w Materyi Elekcyi czyli Sukcessyi Królow następnych, po naydłuższym życiu Nam Panuiącego Króla. Co iest zbawiennieyszego i dla Kraiu pożytecznieyszego, raczy Prześwietne Woiewództwo udzielić Nam światła, tym oświeceni, nie zbłądziemy z drogi torowney.

3tio. Gwałtowne Miast nad przyzwoitą onym lokacyą, nad rzeczywiste konduitę, nad piądź i miarę forsę, nalegania, pod pozorem Praw dawniey onym niby przyiaznych, teraz naciąganych równey Prawodawstwa Prerogatywy wymagania, czyli znayduią w zdaniach Prześwietnego Woiewództwa approbatę, żeby tego od Przodków Naszych Krwią nabytego kleynotu zażywać mogli ci, których Xiążęta i Dziedziczni Królowie do zaludnienia Miast, do prowadzenia handlów, do urządzenia rękodzieł sposobili, formowali w tychże wiekach i czasach, gdzie Szlachta krew leli, Granice rozszerzali, woiowali. Moim zdaniem, które poddaię powszechności nie długie w tych Osobach tey kondycyi, tego Kleynotu użycie byłoby, gdy letko, bez kosztu, bez rozlania krwie, za intrygami tylko świeżo nabyte, a w tey społeczności z nami używane, razem z nami zagrzebane zostać może, iak Nas Zagraniczne uczą doświadczenia.

4to. Jest wielu którzy pod pozorem litości, każdemu od Boga udzieloney naturalney wolności chcą, aby Poddaństwo z pod władzy Dziedziców wyszedłszy, wolność iakowąś zyska-

zyſkali, moc prawowania ſię po Juryzdykcyach z Panami właſnemi mieli, nie ſpoſobem dawnym onymże właściwym lecz ſpoſobem Dziedzicznym grunta poſiadali, z pod poſłuſzeńſtwa Dziedziców wybili ſię: Zgoła: *Servi volunt Dominari,* Czyli ſię to zgadza z przeświadczeniem ogólnym Prześwietnego Woiewództwa, i intereſsami onego?

5to. Urządzenia Krzeſeł Biſkupich, między któremi i Biſkupſtwo Lubelſkie z Chełmſkim złączone ſwóy wzięło początek, niemniey że uſtanowiona równa dla wſzyſtkich intrata, iuż zapewne ſą wiadome Prześwietnemu Woiewodztwu. Teraz ieſt chęć i myśl niektórych Seymuiących w rzędzie Metropolitę Ruſkiego, i onemu Krzeſło w Senacie obmyślić. Ze w tey okoliczności ieſt *pro & contra* dowodow probuiących myśl Przodków Naſzych oſadzenia tegoż Metropolitę w Senacie dawniey, więc teraz do ſkutku przyprowadzić ieſt wielu żądania.

6to. Miaſto Gdańſk i Toruń czyli maią bydź w Ekwiwalencyi za wypuſzczonego z Kordonu Gallicyi część kraiu z powrotem nazad do Kraiu Polſkiego odſtąpione Królowi Jegomości Pruſkiemu. Które czy wezmą approbacyą w zdaniach Prześwietnego Woiewództwa, tę Ja czynię referencyą, którey dawnym zwyczaiem praktykowaney używaiąc, z nayſłodſzym będzie dla mnie ukontentowaniem w tych wſzyſtkich żądaniach moich odebrać kategoryczne rezolucye, przy których obſtaiąc śmiało, tym gruntowniey w uſługach moich korzyſtać, i bydź uſłużnym naywiękſzą będzie ſatysfakcyą, oraz wyznać żem ieſt.

Jaśnie Wielmożnych, Wielmożnych, Moich
Wielce Mci Panów Dobrodzieiów

nayniżſzy ſługa

Ignacy Wybranowſki Stolnik i Poseł
Wwdztwa Lubelſkiego.